

הפרויקט מציע התייחסות לשבר הסורי אפריקאי כיחידה הוליסטית, גיאוגרפית-על, המסייעת לבסס אותו כנתיב העברת מידע בשני מימדים: וירטואלי ופיזי. במימד הוירטואלי, הפרוייקט משיק אתר אינטרנט המציג נקודת התבוננות חדשה על השבר כשלם: באמצעות מאגר מידע המקנה לתופעה הנופית ממשות. הממשות היא מצד אחד הכרה בהימצאות במקום, אבל הממשות היא גם דרך החשיפה לידע ולקולות האזורים בבקע. במימד הפיזי, תוואי השבר מהווה לעיתים גבול מדיני אך גם ציר תנועה ופלטפורמה לשיתופי פעולה ומידע. הפרוייקט מציג מקרה מבחן של מעבר מידע בין ישראל וירדן, ובוחנם כישות מחוברת מתוך כוונה להציג את המימד האנושי בתוך הבלתי נתפס.

"הבקע הגדול" - הבקעה - נוצר כמימד פיזי לפני כ-30 מיליון שנה. השבר נוצר כתוצאה מתנועת יבשות, ומאז הוא מתקיים כמרחב של תנועה מתמדת. לא רק היבשות נעות: גם הציפורים, הצמחים, האנשים, שיירות הסחר. תנועה בלתי פוסקת לאורכו ולרוחבו של השבר, שבתורה מובילה לנדידה של ידע, ומחוללת ידע תוך כדי תנועה. ההווה הגיאולוגית מעצבת את דמות ההווה הביולוגית המתקיימת על פניה. לאורך מערכת השבר שורה של אגמים, בתי גידול ייחודיים וכן מופעי חקלאות שונים.

המימד הפיזי הוא אם כן המרחב הממשי, התצורה הגיאוגרפית שהיא "השבר הסורי אפריקאי". אך בעוד שהבקע כתופעה גיאולוגית קיים זה עידן ועידנים, הבקע כקטגוריה *סימבולית*, כקבוצת השתייכות והתייחסות, כקהילה - עדיין מבקש להיוולד. הבקע אינו נחוה כתופעה הוליסטית על ידי האנשים המתגוררים בתוכו, על ידי המתכננים המתקיימים בתוכו, וכך אובד הידע הפוטנציאלי האצור בתוכו.

באמצעות התייחסות אל השבר כאל יחידה הוליסטית במרחב הוירטואלי, אבקש לכונן את היחס הזה גם במרחב הפיזי עצמו. אתר האינטרנט המוקדש לבקע ישמש בכדי להבנות את השבר כקטגוריה תודעתית-חברתית-קהילתית. המרחב הוירטואלי מהווה כלי להגדרה ולהמשגה מחודשת של המרחב הפיזי. בתשתית האתר, אפליקציה המאפשרת למשתמש למפות את מיקומו במרחב הגיאוגרפי של הבקע. כשם שהשבר בנוי שכבות-שכבות גיאולוגיות, כך גם האתר מבקש להיבנות שכבות שכבות, כאשר המשתמשים עצמם הם היוצרים את מפת השבר תוך כדי תנועה, באמצעות הוספת ידע ופעולה על הידע הקיים. כך, במקום הגמוניית ידע ומפות, האתר יהווה פלטפורמה לקארטוגרפית המונים המתהווה בזמן אמת. מטרת האתר היא ליצור מפה של הבקע הגדול לא כאמצעי לשיקוף המציאות, אלא כאמצעי לעיצוב, במטרה לחשוף ולהוציא אל הפועל פוטנציאלים חבויים בבקע על ידי הכוחות המשתתפים במרחב הוירטואלי והפיזי.

האתר מאפשר זרימה מיטבית של ידע הרלוונטי ל-23 מדינות השבר: כך למשל, מידע שמקורו במצרים עשוי לסייע בהתמודדות עם חדקונית הדקל בטורקיה. מידע אודות נדידת ציפורים במוזמביק עשוי לסייע בשימור מינים נכחדים לאורך ציר הבקע. מידע הנוגע בתכנון הנדסי בישראל יכול לסייע בניצול מיטבי של מקורות מים ושימור מערכות אגמים באתיופיה. כך, האתר מהווה פלטפורמה לשיתוף מידע, להנגשת ידע מחקר ולהפיכת התרבות התכנונית זמינה לכל דורש.

בחרתי להתמקד במקרה בו ידע חקלאי הצליח לפרוץ את הגבול המדיני בין ירדן וישראל, ולייצר מרחב גיאוגרפי הוליסטי לטובת כלל יושבי הבקע. חקרתי את תוואי הבקע במקטע בתוך חבל אילות הישראלי לבין רחמה הירדנית, המהווים תמונת מראה משני צידי השבר. עם כינון השלום עם ירדן החלו תושבי שני צידי הבקע בסדרת שיתופי פעולה חקלאיים. הפרוייקט מראה כמה ידע ניתן להפיק מעצם ההצבה של יוט בתה וראחמה בתוך אותה מסגרת התבוננות. כך, התבוננות הוליסטית בשבר, באמצעות האתר, מהווה הזדמנות למתכננים מכל מדינות האזור לבחינה מעמיקה ומעשירה יותר של המרחב הגיאוגרפי, תוך תקווה לעיצוב הנובע מידע עמוק יותר, נטול גבולות.